

## BILAGA 4 FRAMTIDSPROGNOS

Syftet med avfallsplanen är att visa vilka ambitioner Landskrona stad och Svalövs kommun har för att förebygga uppkomsten av avfall och att när avfall ändå uppstår omhänderta det långsiktigt hållbart. För att uppfylla syftet måste det finnas förutsättningar för en hållbar avfallshantering i kommunerna och det är därför viktigt att ta hänsyn till kommande förändringar, både planerade och oplanerade.

### 1. Befolkningsprognos

I Landskrona stad finns det cirka 46 000 invånare och enligt befolkningsprognosen förväntas folkmängden att öka med 3 651 invånare under perioden 2019 till 2025, från 46 090 till 49 741 personer. Det motsvarar en ökning på cirka 7,9 procent över perioden för denna avfallsplan, och ca 600 personer per år. Befolkningsmängden väntas överstiga 50 000 året därpå, 2026.

Landskrona stad följer trenden i samhället där barn och äldre blir en större del av samhället, även om det förväntas bli en mindre andel äldre i Landskrona i förhållande till majoriteten av Sveriges kommuner. Det mest påtalagliga är att andelen barn 0-9 år kommer att minska något medan barn och unga i åldern 10-24 år förväntas öka. Det är också tydligt att andelen yngre pensionärer 65-74 år förväntas minska betydligt medan vi får en motsvarande ökning i åldersgruppen 75-84 år. Andelen av befolkningen i åldern 25-64 förväntas minska med 0,6 procentenheter till år 2023 medan det förväntas ske motsvarande ökning i gruppen över 80 år.

I Svalövs kommun finns det cirka 14 000 invånare och antalet förväntas enligt befolkningsprognosen öka från 14 268 invånare 2019 till 15 276 invånare 2025. Ökningen på 1 008 personer motsvarar 168 personer per år under perioden för denna avfallsplan, eller ca 7 %. Befolkningen väntas överstiga 16 000 invånare 2030. Framför allt är det barn i åldern 6-15 år och vuxna i åldersgruppen 40-65 år som förväntas öka. I kommunen sker normalt en utflyttning av yngre pensionärer i åldersgruppen 65-79 år och denna grupp förväntas minska.

#### 1.1 Påverkan på avfallshanteringen

En befolkningsökning i Landskrona stad på 3 651 personer under en sexårsperiod kommer att innebära ökade avfallsmängder och ett större behov av insamling och omhändertagande av avfall. Detsamma gäller för ökningen i Svalövs kommun på 1 008 personer även om tillväxttakten är marginellt långsammare.

Den förändrade demografiska fördelningen mot fler barn och äldre medför också ändrade förhållningssätt och utmaningar. En ökande grupp av barn innebär att utbildningsinsatser och projekt i förskolor och skolor kan påverka i attityd- och beteendefrågor medan en ökande grupp äldre medför ökade krav på lättillgängliga insamlingsplatser och hushållsnära lösningar.

För båda kommunerna gäller att befolkningen växer sakta men säkert, vilket innebär att det är möjligt att hinna med genomförandet av de förändringar som krävs för att säkerställa en fungerande avfallshantering.

## 2. Planerade utbyggnader i kommunen som kan påverka avfallshanteringen

Utbyggnader i en kommun kan påverka avfallshanteringen genom att bland annat förändra befolkningens storlek eller sammansättning. Ett tillskott av verksamheter kan till exempel förväntas utöka kommunens verksamhetsavfall.

### 2.1 Förändringar i Svalövs kommun

Svalöv, kommunens centralort, ligger i ett öppet odlingslandskap. Utbyggnadsplaner för bostäder finns öster om järnvägen (Söderåsbanan) som får persontrafik 2021. I södra delen av tätorten finns planer på att bygga bostäder och verksamheter. Även Kågeröd, som ligger i kanten av Söderåsens nationalpark och är en utpräglad villaort, får persontrafik via Pågatågen 2021. Detta innebär att fem av kommunens sex tätorter kommer att ha tågtrafik. Detta kommer att förbättra tillgängligheten och kan medföra ökad inflyttning vilket på sikt kan generera mer avfall. I Kågeröd kommer utbyggnad för bostäder att ske i tätorten och i dess utkanter.



**Figur 1.** Karta över Svalövs kommun.

Röstånga by har många besökare och är en viktig entré till Söderåsens nationalpark. Framtida bebyggelse kommer ske både i tätorten och på ekobytomt i sydöst. Tågarps tätort ligger i Rååns dalgång och har tågtrafik. Bostadsutbyggnad kommer ske i öster. Billeberga ligger i öppet jordbrukslandskap och har tågtrafik. Nya utbyggnadsområden för bostäder planeras öster och väster om byn. Teckomatorp är ett stationssamhälle med gamla bebyggelsestrukturer. Bostäder planeras både i nordöst och sydöst om samhället.

### 2.2 Förändringar i Landskrona stad

I Landskrona stad planeras ett flertal olika utbyggnadsprojekt som skulle kunna påverka framtida avfallshandling genom att större avfallsmängder uppkommer. Planering för insamling och omhändertagande av avfall blir en viktig faktor i arbetet med dessa projekt.

Landskrona stad arbetar utifrån stadens kommunövergripande översiktsplan samt den fördjupade översiktsplanen för Landskrona stad. I dessa finns kommunens viljeinriktning utpekad, denna är att fortsätta växa både vad gäller bostäder och verksamheter. I dagsläget är ambitionen att under den kommande tioårsperioden bygga cirka 4 000 nya bostäder inom

kommunen. De största bostadsbyggnadsprojekten är Norra Borstahusen, Karlslund och förtätningar i Centrum. Även i kommunens tre största byar Glumslöv, Asmundtorp och Häljarp förväntas en nybyggnad av bostäder ske. De största utbyggnaderna av verksamhetsområden förväntas ske på Weibullsholm samt i anslutning till E6:an. I framtiden kan också en byggnation av Europaspåret som möjliggör tågförbindelse från Landskrona till Köpenhamn komma att bli aktuell.

Det är fokus på att planera för att förtäta redan exploaterade områden, både bostad- och verksamhetsområden. Det innebär att redan befintlig infrastruktur kan utnyttjas, men det innebär också en risk för att denna infrastruktur kan överbelastas.



**Figur 2.** Karta över Landskrona stad.

### 2.3 Påverkan på avfallshanteringen

Den översiktliga planeringen påverkar på sikt avfallsmängden i LSR:s upptagningsområde. Bostadsutbyggnad i framförallt centralorterna, men även i de större byarna, genererar troligen ökade avfallsmängder. Utöver avfall från själva exploateringen medför också ett större invånarantal mer avfall som ska tas om hand. Etablerar flera nya verksamheter sig i området så genereras även mer verksamhetsavfall. Det är därför av största vikt att bland annat avfallsmassor från bygg- och infrastrukturprojekt omhändertas på ett hållbart sätt. Detaljplanering vid nyetablering påverkar möjligheten att ta hand om avfall. Exempelvis måste gatubredder och vändzoner utformas för god framkomlighet för renhållnings- och servicefordon. Att skapa plats för miljöstationer är en fråga som bygglovsavdelningarna behöver ta hänsyn till.

### 3. Nya anläggningar

#### 3.1 Anläggning för hantering av massor

I Landskrona och Svalöv är de kommunala verksamheterna och bolagen de största producenterna av massor inom det geografiska området, till exempel vid exploatering av verksamhetsområden, bostadsområden, och vägarbeten samt underhållsarbeten. Huvuddelen av dessa massor har hittills hanterats av entreprenörer. Massorna har i första hand återanvänts i andra projekt både inom och utanför kommungränsen och i andra hand använts för sluttäckning av deponier, till exempel Lundåkradeponin. I och med att antalet deponier i drift och deponier under sluttäckning minskat och fortsätter att minska i hög takt så minskar förutsättningarna att enkelt bli av med massor. Kommunerna har ett stort behov av en effektivare och mer hållbar masshantering och därför har LSR fått i uppdrag att samordna den kommunala masshanteringen inom Landskrona och Svalövs geografiska yta samt driva en masshanteringsanläggning.

#### 3.2 Återvinningscentraler

I Landskrona stad och Svalövs kommun finns idag två återvinningscentraler och en mottagningsstation. En av återvinningscentralerna ligger utanför tätorten Svalöv och den andra i Landskrona tätort. Mottagningsstationen ligger på Ven. Befolkningmängden uppgår 2019 till 60 358. Detta motsvarar 0,5 återvinningscentraler per 10 000 invånare, vilket är i linje med genomsnittet i Skånes kommuner. Mottagningsstationen på Ven kan dock inte anses vara tillgänglig i större utsträckning för andra kommuninvånare än boende på ön. Antal återvinningscentraler per 10 000 invånare bör därför anses vara snarare 0,33 per 10 000 invånare, om den på Ven räknas bort. 2019 gjordes 205 688 besök på LSR:s återvinningscentraler, en minskning med cirka 1 400 besök från föregående år. Mellan 2017 och 2018 ökade dock antalet besök med knappt 4 300. Behovet av ett utökat antal återvinningscentraler i kommunerna bedöms som litet, och LSR arbetar med att förbättra tillgängligheten för kommuninvånarna att lämna sorterat avfall utan att öka antalet återvinningscentraler. Exempelvis planeras utökade möjligheter att lämna farligt avfall, se avsnitt 4.4 nedan.

**Tabell 1.** Antal besök på LSR:s återvinningscentraler 2017-2019.

	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>2019</b>
<b>Antal besök</b>	202 848	207 137	205 688

## 4. Förändrade insamlingssystem

### 4.1 Insamling av förpackningar och returpapper

Insamlingssystem för förpackningar och returpapper i Svalöv och Landskrona utgörs idag huvudsakligen av återvinningsstationer. Idag finns 10 återvinningsstationer i Svalöv och 11 i Landskrona. I dagsläget finns inga planer på att utöka antalet återvinningsstationer i någon av kommunerna. Ett komplement till återvinningsstationer är bostadsnära insamling av förpackningar och returpapper. Från 1 januari 2021 ska förpackningsavfall och returpapper samlas in av ett insamlingssystem med tillstånd från Naturvårdsverket (42-43 §§ Förordning (2018:1462) om producentansvar för förpackningar och 11-12 §§ Förordning (2018:1463) om producentansvar för returpapper). Insamlingssystemet benämns TIS – Tillståndspliktigt insamlingssystem. I den första etappen ska TIS erbjudas 60 procent av alla bostadsfastigheter. 2025 ska samtliga bostäder erbjudas möjligheten.

Lagkravet på TIS är en anledning till att LSR inte utökat sin nuvarande bostadsnära insamling av förpackningsmaterial och returpapper. Idag har 400 hushåll insamling av förpackningar av plast, papper, glas och metall samt returpapper i ett fyrfackskärl. Insamlingen av glas och metall sker i samma fack. Det finns olika system för bostadsnära insamling, ett annat är till exempel det med två fyrfackskärl med totalt åtta olika fack för matavfall, restavfall, färgat glas, ofärgat glas, pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackning och returpapper. Det är inte känt vilket system det tillståndspliktiga insamlingssystemet kommer att använda sig av, varför en stor investering i nuläget bedöms vara oklok.

Två bolag har ansökt om att driva insamlingssystem till Naturvårdsverket, men fått avslag. Efter regeringens förslag om att avskaffa producentansvaret på returpapper (se vidare nedan) har frågan dessutom satts på sin spets eftersom förutsättningarna har förändrats.

Under våren 2020 fattade regeringen ett beslut om att genomföra en åtgärd som resulterar i att producentansvaret för returpapper upphävs. I juli lade regeringen fram en remiss, ”Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper”. I denna föreslås att från och med 1 januari 2022 ska istället kommunerna tillhandahålla ett insamlingssystem för returpapper<sup>1</sup>. Kravet på utsortering av returpapper kommer att kvarstå, men ska bekostas av kommunen, enligt remissen. Eftersom kommunen får meddela föreskrifter om att avgift ska betalas för insamling, transport och behandling av avfall som utförs av kommunen eller den som kommunen anlitar (27 kap. 4 § miljöbalken), kommer kostnaden i slutändan att hamna på kommunens invånare. 2019 samlades cirka 8 kg returpapper per person in i Landskrona, och närmare 16 kg per person i Svalöv. Detta motsvarar närmare 590 ton tidningspapper på ett år. När ansvaret för insamling, transport och behandling av detta avfall läggs över på kommunen medför det flera utmaningar för den kommunala renhållningsverksamheten i Landskrona och Svalöv.

Insamlingen idag sker inte fastighetsnära förutom i 400 hushåll. Det förändrade ansvaret för omhändertagande av returpapper sätter press på att införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar genomförs innan utgången av 2021. Ytterligare en utmaning kommer att vara avsättningen av returpapper. Så länge pappersbranschen själva haft hand om återvinning av det insamlade materialet har cirkeln kunnat slutas på ett sätt som framöver kompliceras. Det är inte realistiskt att kommunerna ska införa egna återvinningsanläggningar för returpapper. Troligare är att återvinningsverksamheten kommer att drivas i egen regi och det finns ingen garanti för att kommunen, och därmed invånarna, får någon ersättning för materialet.

---

<sup>1</sup> Miljödepartementet (2020)

## 4.2 Insamling av matavfall

Från 2021 ska också alla kommuner erbjuda separat insamling av matavfall till alla hushåll. LSR erbjuder redan denna möjlighet till samtliga av kommuninvånarna, men arbetar med att öka andelen som självmant väljer att sortera ut sitt matavfall från restavfallet. Ju fler som självmant väljer detta, desto mer välfungerande blir övergången när möjligheten att blanda mat- och restavfall i samma kärl plockas bort. Det är LSR:s ambition att abonnemanget för blandat mat- och restavfall upphör snarast.

## 4.3 Insamling av bygg- och rivningsavfall

Sommaren 2020 gjordes flera uppdateringar av svensk avfallslagstiftning. Nya regler från EU:s avfallspaket införlivades i bland annat miljöbalken och avfallsförordningen. När det gäller bygg- och rivningsavfall infördes utökade krav på utsortering och mottagning av sorterat avfall. Kraven gäller också den typ av bygg- och rivningsavfall som omfattas av kommunalt ansvar, det vill säga bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Mottagningskravet medför att kommunen måste kunna erbjuda sorteringsmöjligheter av hushållens bygg- och rivningsavfall, antingen på sina återvinningscentraler eller vid en separat samlingscentral. Fraktionerna som ska sorteras och samlas in separat är följande (3 kap 10 § avfallsförordningen):

1. Trä
2. Mineral som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten
3. Metall
4. Glas
5. Plast
6. Gips

På LSR:s återvinningscentraler finns idag sorteringsmöjligheter för trä, schakt, metall, glas och gips. För att uppfylla lagstiftningen kommer även samlingsmöjlighet för plast från bygg- och rivning behöva tas fram. Avfallsmängderna inom dessa fraktioner kan dessutom komma att öka, då mängden bygg- och rivningsavfall från hushåll inte påverkar vad som ska anses vara under kommunalt ansvar. Allt bygg- och rivningsavfall från icke yrkesmässig verksamhet kommer alltså alla falla under kommunens ansvar. Det kommunala ansvaret för själva omhändertagandet av denna avfallsfraktion börjar dock inte gälla förrän 1 januari 2023.

## 4.4 Insamling av farligt avfall

Även små mängder farligt avfall som inte tas om hand på rätt sätt kan medföra stor negativ miljöpåverkan. Därför är en förbättrad insamling av farligt avfall ett mycket viktigt utvecklingsområde. LSR vill fokusera på farligt avfall både i form av småkemikalier och elektronik. Genom att utöka kampanjinsamlingen för farligt avfall till två gånger per år kan mängden farligt avfall i restavfallet minska. En annan satsning är att förbättra och förenkla insamlingen av elektronik i flerfamiljshus genom en översyn av nuvarande system. Dessutom vill LSR utöka antalet Samlare, där småelektronik, glödlampor och batterier samlas in.

## 5. Andra förändringar

Generellt är trenden från EU att föra en allt striktare hållning inom avfallslagstiftning. Andra pågående förändringar värda att nämna som kan komma att påverka avfallshanteringen är skatt på och förbud av engångsartiklar av plast samt kravet på att erbjuda överlåtelse av avfall för förberedelse till återanvändning. Plastskatter och -förbud kan komma att leda till minskade mängder oljebaserad plast, men också ökade mängder biobaserade plaster som inte är förenliga med återvinning av plastmaterial, eller som av okunskap hamnar i matavfallet. Kravet på att erbjuda överlåtelse av avfall för förberedelse till återanvändning innebär att den som yrkesmässigt samlar in avfall (som till exempel en återvinningscentral) ska samarbeta med andra som yrkesmässigt arbetar med förberedelse för återanvändning. Kravet i sig syftar till att gynna återbruk och medför inga skyldigheter att överlämna avfallet i fråga. En möjlig konsekvens av detta kan vara en förbättrad avsättning av avfallsfraktioner som efter behandling går att återbruka, exempelvis möbler och bygg- och rivningsavfall.

Andra förändringar som kan komma att påverka avfallshanteringen är de möjligheter som teknikutvecklingen medför. Exempel på sådana utvecklingar som är relevanta för den avfallshandling som LSR:s ansvarar för, är möjligheten till att införa inpasseringssystem på återvinningscentralerna. Ett sådant system kan medföra att tryggheten på återvinningscentralen ökar och att sorteringsgraden förbättras. LSR har genomfört en undersökning inför ett eventuellt införande av inpasseringssystem och kommer inom kort att påbörja en testperiod. Under testperioden får LSR möjlighet att fakturera de företagskunder som inte har betalat för sitt besök. Förhoppningen är, utöver ovan nämnda fördelar, att besökande företag optimerar sina besök i större utsträckning och därmed minskar transporter till och från återvinningscentralen.

En annan teknisk lösning som kan förbättra avfallshandling är mätning av fyllnadsgrad i avfallsbehållare. Flera olika system finns idag tillgängliga med varierande tillförlitlighet. Denna typ av system kan till exempel nyttjas för att optimera fastighetsnära hämtning, genom att ej fyllda kärl inte behöver tömmas. LSR bevakar utvecklingen av system för mätning av fyllnadsgrad för att kunna avgöra om lösningen är intressant för LSR:s verksamhet.

## Referenser

Miljödepartementet (2020) Promemoria Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper M2020/01079/Ke